

Tyskland, hvor de studerende ved Hjælp af Bøger og andre Apparater arbejde selvstændig i deres Videnskab eller under Vejledning af Professorene. Men naar man saaledes skal bort fra den forældede Eksamenslæsning og Eksaminatorier, er det aldeles nødvendigt, at der bliver større Blads end nu, idet disse smaa Biblioteker, disse Samlinger af Apparater kun kunne være i Nærheden af Universitetet, og hertil kan ganske naturligt Bladsen i Universitetsbiblioteket benyttes. Som sagt, det maa man gøre sig klart, at hvis man udvider baade det kongelige Bibliotek og følger med Tiden, hvad Universitetsbiblioteket angaar, hvis det skal staa som selvstændigt Bibliotek, vil det forarsage meget betydelige Beføstninger, ja, langt større, end man i dette Øjeblik tænker sig. For Universitetsbiblioteket kunde Opgaven passende stilles saaledes, at det blev et Bibliotek for Professorene og Studenter, medens Nationalbiblioteket vilde blive Bibliotek for hele Landet.

Med Hensyn til Indretningen af det kommende Nationalbibliotek er der et Moment, som det ikke forekommer mig, at jeg har set fremhævet særlig stærkt i Betænkningen, og som dog forekommer mig at have en vis praktisk Betydning, det er Sondringen mellem de Bøger, som stadig bruges, og de Bøger, som egentlig kun staa der, fordi de skulle staa der, og fordi en eller anden lærd i Ny og Næ benytter dem. Naar det hele kun ordnes efter Bøgenes Indhold, kan det umuligt ordnes saa praktisk som, naar der sker en saadan Sondring. Det kan for Biblioteksembesmandene maaske være en stor Sorg at se Bøger blive skilte ad, som efter deres Væsen høre sammen, men i praktisk Henseende tror jeg, at det er en overordentlig stor Fordel, idet den danske Litteratur og 2 à 300,000 Bind af den øvrige europæiske Litteratur, er alt, hvad der med Rimelighed kan ventes at ville blive benyttet af det store Publikum eller af det studerende Publikum. Hele den øvrige Del, Halvdelen eller en Tredjedel af det, der nu findes, ere Ting, som kun enkelte lærde i Ny og Næ undersøge, og som altsaa allerede af den Grund maa og skal være der. Der maa, som sagt, kunne ske en Sondring i to Afdelinger, en for Bøger, der bruges almindelig, og en for Bøger, der bruges mere sjældent. Det er for denne Tanke, jeg henstiller. Den har mulig været overvejet, men jeg har ikke kunnet se af Planen, at man tænker paa en saadan Sondring. Det vordende Nationalbibliotek bør jo være en Art Højskole for „de stille i Landet“ eller en stille Højskole, hvor man naturligvis ikke hører Foredrag

eller foretager fysiske eller kemiske Eksperimenter og den Slags Ting, men kun søger Bogstættene, og det bør være saaledes, at det store Publikum kan benytte det til virkelig Studering. Det forekommer mig, at der her mangler noget i Planen, nemlig mindre Arbejdsværelser. Der er en ganske glimrende Sal paa 40 Alens Længde og Værelser for Embedsmænd og Assistenten, men for det læsende Publikum ser jeg ikke, at man har tænkt paa saadanne mindre Rum. Der er mange, der ikke kunne arbejde grundig, naar de skulle sidde sammen med 50 Mennesker eller maaske flere, og det synes mig, at der maatte kunne blive Blads til saadanne Rum, naar man bygger helt fra nyt. Det var egentlig kun disse Bemærkninger, jeg havde at gøre med Hensyn til Nationalbiblioteket. Hvis man ikke nu træffer Bestemmelser om Forholdet til Universitetsbiblioteket, vil der vokse Vanskeligheder op og stilles ny Krav, som ikke kunne afvises, fordi man ikke i Tide har taget Bestemmelse om, hvorledes Forholdet skal være mellem de to Biblioteker. At det vil møde Modstand fra forfælgende Side, er der ingen Tvivl om, men det vil alle den Art Foranstaltninger. Dog, naar det tages paa en forstandig og maaske behødvendig Maade, kan man i Reglen faa den Art Modstand fjernet. Der maa kunne staves Blads for alle Kræfter, naar man kommer til en saadan Udvidelse, som her er foreslaaet, og man maa paa en eller anden Maade kunne tilfredsstille alle vedkommende, der bør vide at underordne sig det almene Vel i saa Henseende, hvad man jo altid foreholder Befolkningen, og for de vedkommende Embedsmænds Skyld at skulle vedblive at holde to konkurrerende Biblioteker, vilde forekomme mig høist uheldigt.

Med Hensyn til Biblioteket i Aarhus er der sikkert ikke megen Tvivl. Alle ville være enige om, at bygges der et nyt Bibliotek i Kjøbenhavn, bør Aarhusbiblioteket komme med. Der er saa meget, der drager mod Syd og Vest, især mod Syd i Sylland, at alt, hvad der kan gøres for, at de aandelige Skatte kunne blive fælles for Landets Indbyggere saaledes, at de drages til Syllands Hovedstad, uden nogen Misundelse, og saaledes, at de føle sig som et Led af det fælles Fædreland, bør utvivlsomt gøres.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Vardenflet): Jeg kan kun paaståne den Modtagelse, Forslaget idet hele taget har faaet af ærede Medlemmer, som have haft Ordet. Særlig har jo den Tanke, at det vil være nødvendigt at gaa til en ny Bygning for det store konge-